

6. Пономарьова Ю. В. Логістика : навч. посіб. / Ю. В. Пономарьова. – [2-ге вид.]. – К. : Центр навчальної літератури, 2005. – 328 с.
7. Кальченко А. Г. Логістика : підручник / А. Г. Кальченко. – [2-ге вид. без змін]. – К. : КНЕУ, 2006. – 284 с.
8. Логістика: Теорія та практика : навч. посіб. / В. М. Кислий, О. А. Біловодська, О. М. Олефіренко, О. М. Смоляник. – К. : Центр учбової літератури, 2010. – 360 с.
9. Три моделі життєвих циклів і розвитку організації [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://toplutsk.com/articles-article_342.html.
10. Адизес И. К. Управление жизненным циклом корпораций / И. К. Адизес. – [5-е изд.]. – М.: Изд-во “МИФ”, 2018. – 512 с.
11. Емельянов Е. Н. Психология бизнеса [Электронный ресурс] / Е. Н. Емельянов, С. Е. Поварнищина. – М. : АРМАДА, 1998. – 511 с. – Режим доступа : <http://www.twirpx.com/file/91927/>.
12. Колодійчук В. А. Ефективність логістики зерна та продуктів його переробки : монографія / В. А. Колодійчук. – Львів : Український бестселер, 2015. – 574 с.

УДК 332.14

Кондіус І.С., к.е.н., доцент

Луцький національний технічний університет

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ІТ-РИНКУ В УКРАЇНІ

У статті обґрунтовано важливість сфери інформаційних технологій для економіки України в контексті світових інтеграційних процесів. Досліджено тенденції, які спостерігаються на ринку ІТ впродовж останніх років. Доведено стрімкий динамічний розвиток досліджуваної галузі, проаналізовано основні економічні показники. Проаналізовано рівень та стан галузі інформаційних технологій України на фоні інших країн – гравців ІТ-ринку. Встановлено основні перешкоди з боку держави та запропоновано способи їх усунення.

Ключові слова: інформаційні технології, інформаційні послуги, ІТ ринок, аутсорсинг.

Kondius I.

TRENDS OF THE DEVELOPMENT OF IT MARKET IN UKRAINE

The article substantiates the importance of the sphere of information technologies for the Ukrainian economy in the context of world integration processes. The tendencies observed in the IT market in recent years have been investigated. The rapid dynamic development of the investigated branch is proved, the main economic indicators are analyzed. The level and state of the information technology industry of Ukraine against the background of other countries - players of the IT market has been analyzed. The main obstacles are set by the state and the ways of their elimination are proposed.

Keywords: information technology, information services, IT market, outsourcing.

Кондиус И.С.

ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ ИТ-РЫНКА В УКРАИНЕ

В статье обоснована важность сферы информационных технологий для экономики Украины в контексте мировых интеграционных процессов. Исследованы тенденции, которые наблюдаются на рынке ИТ протяжении последних лет. Доказано стремительное динамичное развитие исследуемой области, проанализированы основные экономические показатели. Проанализирован уровень и состояние отрасли информационных технологий Украины на фоне других стран - игроков ИТ-рынка. Установлены основные препятствия со стороны государства и предложены способы их устранения.

Ключевые слова: информационные технологии, информационные услуги, ИТ рынок, аутсорсинг.

Постановка проблеми у загальному вигляді і її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Сьогодні, без перебільшення, сфера інформаційних технологій виступає одним з ключових драйверів економіки нашої країни, займаючи третій рядок за обсягом експортної виручки і поступаючись за цим параметром лише таким «класичним» галузям, як агро і металургія. Дійсно, дані сектори

показово демонструють стан економіки України, але чи варто концентрувати свою увагу тільки на них, аналізуючи економіку країни в цілому? У науковій літературі широко досліджуються питання розвитку ІТ-сектора, зокрема вплив інформаційних технологій на економічне зростання та розвиток країни. Однак подібне досягнення - не миттєвий результат, а результат десятка років кропіткої роботи великої кількості людей.

В даний час Україна є одним із найперспективніших ринків високих технологій та інновацій в Центральній і Східній Європі, знаходячись у процесі інтеграції українських ринків з ринками країн ЄС, отримує потужний стимул для активного комплексного розвитку власного ІТ-сектора, найрозвинутішого та найбільшого за обсягом сегмента інноваційної економіки в Україні [11].

Для країн, що розвиваються, одним із актуальних напрямків розвитку зовнішньоекономічної діяльності є аутсорсинг інформаційних технологій, що дає можливість брати активну участь у торгівлі на світовому ринку інформаційних послуг і співпрацювати з розвинутими державами на умовах взаємовигоди й обміну досвідом. Однак потенціал аутсорсингу інформаційних послуг в Україні ще не реалізовано в повній мірі. Значна частина питань можливих перспектив розвитку українських ІТ-компаній залишається актуальною і потребує подальших досліджень завдяки швидкій зміні структури і просторової конфігурації ІТ-сектора, появою нових лідерів на ІТ-ринку

Цілі статті. Дослідження тенденцій розвитку українського ринку інформаційних технологій, встановлення основних проблем та перешкод для швидкої інформатизації українського суспільства, а також виявлення перспектив та основних напрямів руху вітчизняної ІТ-сфери та можливості її інтеграції на світовому ринку.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів.

Питаннями функціонування сфери інформаційних технологій та її впливу на економіку України займаються такі вітчизняні вчені, як О. С. Бабанін, С. В. Войтко, А. О. Маслов, С. О. Пиріг, І. О. Седікова, Л. І. Федулова, М. П. Чайковська, А. А. Чухно. Даній проблематиці також присвячені дослідження зарубіжних учених, таких як: С. Баден-Фуллер, Д. Дж. Брюс, Л. П. Вількокс, Дж. Волстром, К. Кетлер, Д. Таргет, В. Хант, Дж. Б. Хейвуд, Дж. Хендрі та інші. Також слід зазначити, що більшість з цих робіт носять не теоретичний, а інформаційний і прикладний характер. Таким чином, накопичена велика кількість матеріалу, який вимагає теоретичного узагальнення і систематизації через призму дослідження ІТ-галузі та її значення для економіки України.

Внутрішній ІТ ринок України за різними оцінками складає близько 3,5 млрд. дол. США, що відносно небагато для країни з населенням 45 млн. осіб., оскільки в перерахунку на душу населення виходить величина в 78 дол. на особу, що є достатньо скромним показником. Крім того, основна частка цього показника – це апаратне забезпечення (порядку 85 %), на другому – послуги (близько 10 %), а решту незначну частину на рівні 5 % займає ПЗ, притому в основному зарубіжного походження. Оцінити обсяг рішень, які створюються в Україні для внутрішніх потреб виявляється надзвичайно складним завданням, оскільки ця величина за всіма ознаками є мізерною і не перевищує 1%, що знаходиться на рівні статистичної похибки. Схоже, саме високий рівень піратства і низький платоспроможний попит на послуги з розробки ПЗ всередині країни стали основним каталізатором вибухового зростання аутсорсингового бізнесу: не маючи можливості заробляти на внутрішньому ринку, вітчизняні розробники просто були змушені зорієнтуватися на зовнішній.

У 2017 р. обсяг аутсорсингових послуг, наданих українськими компаніями, склав близько 1,6 млрд. дол. США. Ця величина на порядок менша за, наприклад, 18,2 млрд. дол. США, отриманих від експорту продукції АПК, але, якщо взяти до уваги що це тільки «біла» виручка експортного походження, що надає позитивний вплив на платіжний

баланс країни, і генерується відносно невеликою галуззю, в якій зайнято близько 40 тис. осіб, то значущість цього показника суттєво зростає.

Ознаки аутсорсингу в Україні. Аутсорсинг в цілому – є достатньо широким поняттям, проявляється в різних формах і може викликати розбіжності щодо того, що до нього слід відносити, а що – ні. Тому почати слід з того, щоб дати своє визначення цьому терміну і говорити будемо виключно про роботу на зовнішніх ринках унаслідок низького платоспроможного попиту на подібні послуги всередині країни.

Виділимо наступні варіанти ведення подібного бізнесу, які використовуються в Україні:

– «класичний» аутсорсинг – являє собою незалежну компанію, яка виконує частину функцій замовника;

– аутстафінг – надання в «оренду» окремих співробітників, дуже часто цим займаються «звичайні» аутсорсингові компанії, знайти українську компанію, що займається виключно ІТ- аутстафінг, не просто;

– створення підрозділів зарубіжних продуктових компаній усередині України, що виконують певні функції, наприклад, розробку продуктів або технічну підтримку.

В останньому випадку за формальними ознаками коректніше говорити не про аутсорсингову форму організації бізнесу, а вертикально інтегровану транснаціональну компанію. Проте, для подібної структури характерна найбільш принципова риса аутсорсингу, що відрізняє його від продуктового бізнесу: одержувані підрозділом доходи і, відповідно, сплачені податки не залежать від обсягів продажів материнської компанії, а визначаються виключно на основі операційних витрат підрозділу. І якщо не брати до уваги форму, то за своєю суттю R&D філія Samsung в Києві з чисельністю персоналу близько тисячі співробітників нічим принципово не відрізняється від будь-якої іншої великої аутсорсингової компанії, яка обслуговує довгостроковий контракт з іноземним клієнтом. Саме тому ми вважаємо за доцільне до аутсорсингового бізнесу відносити і подібні компанії, тим більше, що і ринок праці, і умови для ведення бізнесу у них спільні.

Крім «традиційного комп'ютерного» ІТ-аутсорсингу, що передбачає розробку та супровід різних комп'ютерних систем, обороти набирають і інші напрямки, зокрема достатньо перспективно виглядають контакт-центри, подальша еволюція call-центрів, обсяг виручки яких вже взяв позначку в 100 млн. дол. на рік. Контакт-центри надають широкий спектр послуг як з обробки вхідних, так і по здійсненню вихідних дзвінків за замовленням клієнта. Крім телефонних дзвінків, сучасні контакт-центри обробляють текстові повідомлення у формі чату, електронної пошти, забезпечують спілкування в соціальних мережах, можуть виконувати техпідтримку на стороні клієнта за допомогою інструментів дистанційного керування робочим столом. Все це забезпечується вельми просунутим комп'ютерним забезпеченням, що, в сукупності з використанням теорії систем масового обслуговування та апарату дослідження операцій, дозволяє говорити про контакт-центри як достатньо технологічний бізнес, що є частиною ІТ. Водночас, враховуючи відмінність в багатьох інших, аспектах, контакт-центри та інші види аутсорсингового бізнесу, що не відносяться безпосередньо до розробки та супроводу інформаційних систем, залишимо за рамками даного дослідження.

За результатами минулого року ІТ-сектор України продовжив своє зростання більш високими темпами, ніж економіка країни в цілому. За даними аудиторської компанії PwC, в 2018 році ринок ІТ виріс на 20%. Податкові надходження від ІТ-сектора в державний бюджет в 2018 збільшився на 38% проти показника попереднього року і склали 7,8 млрд грн, зазначають в комітеті з інформаційних технологій Європейської Бізнес Асоціації. Експорт ІТ-послуг збільшився до 3,6 млрд доларів. Інформаційні технології впевнено займають третю позицію за рівнем експортних надходжень,

поступаючись тільки агробізнесу та металургії. Внесок ринку ІТ в економіку в минулому році склав близько 4% ВВП країни, і в наступні роки продовжить збільшуватися.

У 2019 році очікується, що темпи зростання ринку ІТ збільшаться до 30%. При цьому кількість фахівців, зайнятих в галузі, зросте з 116 до 145 тис. чоловік, так оцінюють перспективи цього року в асоціації «ІТ Україна».

При збереженні існуючих темпів зростання через 5 років інформаційні технології можуть вийти на друге місце в структурі українського експорту.

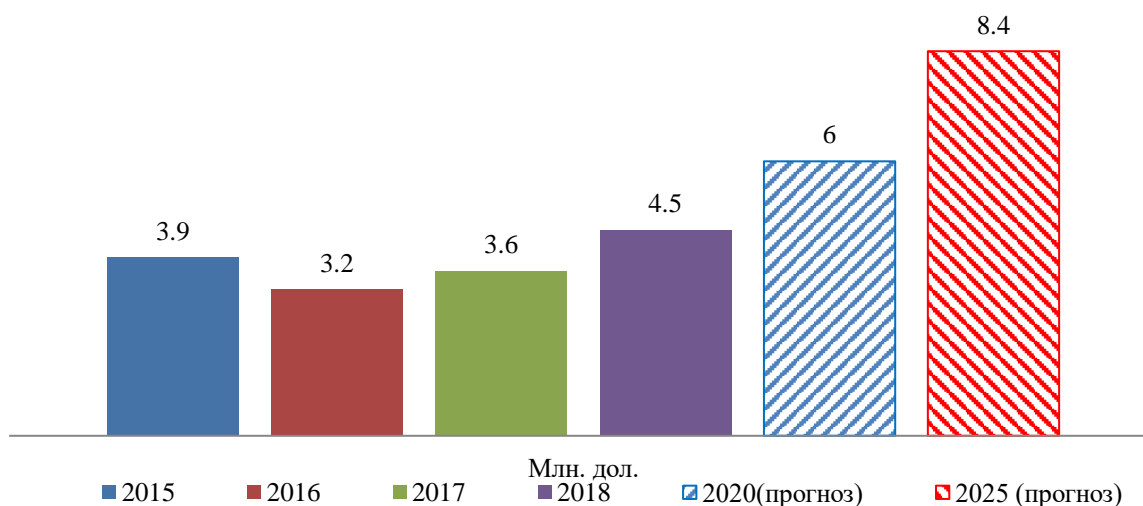

Рис.1 – Експорт ІТ-індустрії в 2015-2025 рр.

За оцінками компанії GlobalLogic Україна, при сприятливих умовах до 2025 року сектор інформаційних технологій може вирости до 8,4 млрд дол., Або в 2,3 рази, а кількість робочих місць збільшиться до понад 240 тис. чоловік.

За результатами дослідження експертів Європейської Бізнес Асоціації, за сприяння та підтримки галузі на державному рівні, експортно-орієнтована сфера інформаційних технологій до 2020 року може збільшитися вдвічі за всіма показниками і відрахувати до 27 млрд грн податків до державного бюджету.

ІТ-сектор чинить все більший вплив і на внутрішню економіку України. Крім збільшення валютних надходжень в країну, ця індустрія сприяє формуванню середнього класу - основи для побудови процвітаючої економіки.

Галузь надає все більше робочих місць з високим рівнем доходу. Показово, що понад 40% попиту на комерційну нерухомість в Києві зараз формують ІТ-компанії.

Очікувані результати зростання ІТ-сектору до 2020 року:

- 1) зростання кількості фахівців галузі до 200 тис.;
- 2) збільшення експорту ІТ-послуг до 6 млрд доларів.;
- 3) ринок ІТ складе близько 5% ВВП країни;
- 4) вихід галузі на друге місце за рівнем експорту;
- 5) збільшення ніші на світовому ринку;
- 6) збільшення відрахувань до бюджету до 27 млрд. гривень.

Незважаючи на вражаюче зростання, український ІТ-ринок за світовими масштабами продовжує залишатися невеликим, і становить близько 1% від загальносвітового показника. Обсяг світового ринку ІТ-послуг в 2018 році перевищив 3,5 трлн доларів, з яких понад 40% припадають на США.

Наприклад, ІТ-ринок Індії оцінюється в 145 млрд дол., Це в 40 разів більше, ніж в Україні. При цьому індійський ринок інформаційних технологій активно підтримується

на рівні держави, чого немає в Україні. Зараз кількість ІТ-фахівців в Індії перевищує 4 млн., що в 40 разів більше, ніж в Україні.

Від експорту ІТ-послуг на кожного українця припадає по 80 доларів, для порівняння цей показник в Ізраїлі становить 1650 дол.

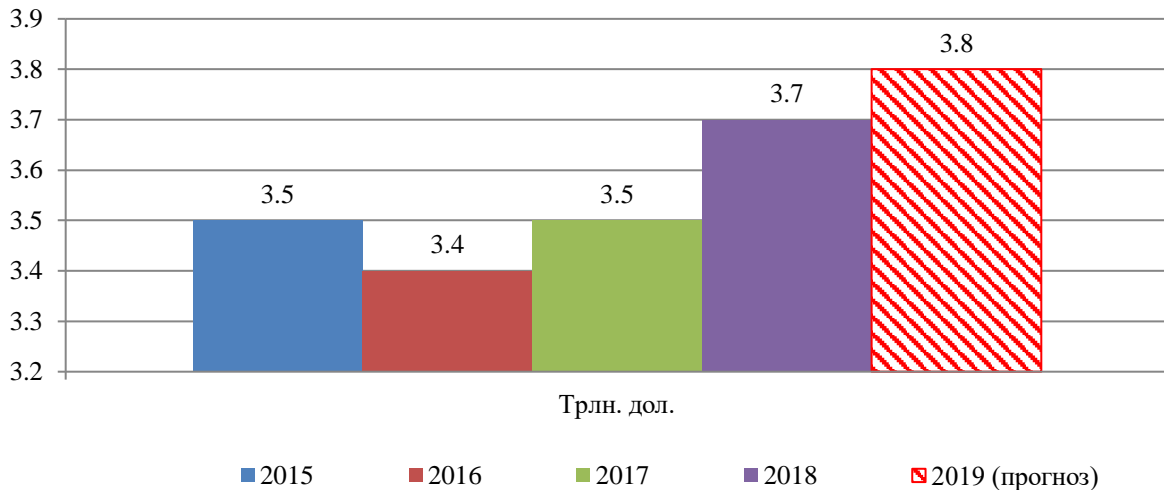

Рис. 2 – Світовий ринок ІТ-послуг, в 2015-2019 рр.

Український ІТ-сектор не тільки швидко розвивається, а й стикається з внутрішніми перешкодами, без яких розвиток ринку ІТ в нашій країні відбувалося б значно швидше. За останні кілька років з України виїхало працювати за кордон більше 10 тис. ІТ-фахівців, або десята частина від загальної їх кількості. Причина - низький рівень життя в країні, політична нестабільність і правова незахищеність бізнесу від тиску з боку державних органів і силових структур. Така ситуація сприяла активному переїзду в інші країни окремих фахівців і цілих компаній.

Це призвело до втрати десятої частини доходів від ІТ-індустрії і відчутним репутаційним втратам для нашої країни. Іноземний інвестор не буде вкладати гроші в країну, з якої йдуть місцеві компанії. Та й самі українські підприємці добре задумуються, чи варто розширювати існуючий бізнес або відкривати новий в Україні. Також одна з головних проблем ринку - відсутність стратегії розвитку галузі та програми освіти майбутніх фахівців.

Рівень нашого технічної освіти не відповідає сучасним запитам. На світовому ринку найбільш затребуваними є висококласні фахівці, які спеціалізуються на найбільш перспективних сегментах інформаційних технологій.

Для забезпечення сталого розвитку українського ІТ-ринку потрібно знизити рівень державного втручання і сприяти поліпшенню бізнес-клімату в країні. Поки діловий клімат в Україні буде гіршим, ніж в сусідніх країнах, українські інноватори реалізовуватимуть свої стартапи на території інших держав, де для їх розвитку створені більш сприятливі умови.

На думку експертів асоціації «IT Ukraine», зараз наші компанії починають йти від аутсорсингу, пропонуючи замовникам продукти під ключ і готові рішення для виконання бізнес-завдань.

Аутсорсингові ІТ-компанії в Україні. Оцінити точне число українських компаній і зайнятих в них фахівців, що пропонують послуги аутсорсингу на зовнішні ринки, досить проблематично, зважаючи на специфіку ведення подібного бізнесу. Досить типовий випадок: група однодумців для роботи орендує квартиру в житловому секторі і ніяк не

афішує себе як компанії-аутсорсера всередині країни, однак для зовнішніх замовників у неї може бути вельми представницький веб-сайт зі значним послужним списком проектів і місцем дислокації «десь в Східній Європі». Щоб легально отримувати гроші з-за кордону ця компанія може мати зареєстроване підприємство у формі ПП або ТОВ, але виявити взаємозв'язок одного з іншим вельми непросто, особливо якщо в самій компанії вважають за краще підпільний характер ведення бізнесу. Дізнатися навіть приблизне число таких компаній, число зайнятих у них людей та обсяг наданих ними послуг – надзвичайно складно.

Тому оцінювати ситуацію залишається виключно за великими компаніями, для яких публічність – важлива складова процесу формування іміджу. Регулярний моніторинг стану ринку веде колектив компанії DOU.UA, за даними якої на кінець січня 2018 року 25 найбільших аутсорсингових компаній країни забезпечили робочі місця для більш ніж 21 тис. співробітників. Примітно, що майже 60 % цієї кількості припадає на п'ятірку лідерів: EPAM Systems, Luxoft, SoftServe, GlobalLogic і Ciklum (інформація про них наведена в таблиці), що свідчить про досить значну консолідацію ринку, погоду на якому задають великі компанії.

Таблиця 1

П'ять найбільших ІТ-аутсорсингових компаній України станом на кінець січня 2017

Компанія	Офіси, в яких ведеться розробка	Співробітники в Україні
EPAM Systems	Вінниця, Дніпропетровськ, Київ, Львів, Харків	2850
Luxoft	Дніпропетровськ, Івано-Франківськ, Львів, Рівне, Севастополь, Чернівці, Київ	2612
SoftServe	Дніпропетровськ, Івано-Франківськ, Львів, Рівне, Севастополь, Чернівці	2400
GlobalLogic	Київ, Львів, Миколаїв, Харків	2278
Ciklum	Вінниця, Дніпропетровськ, Донецьк, Київ, Одеса, Харків	1924

Про те, що ринок увійшов у зрілу фазу розвитку, свідчить недавній вихід лідерів ринку на IPO: спочатку це була EPAM Systems, що виконала первинне розміщення акцій на Нью-Йоркській фондовій біржі спочатку 2012 р., а потім і Luxoft, яка здійснила вихід на NYSE 26-го червня 2013 р. Незважаючи на те, що IPO EPAM Systems виявився не дуже вдалим, і компанія стартувала з ринкової вартості в 490 млн. дол. США, що виявилось на третину нижче очікувань, її ринкова вартість на початок 2014 р. становила 1,2 млрд. дол., а курс акцій демонструє стійку динаміку зростання. Luxoft на IPO спочатку стартувала дещо краще - вже в перший день торгів її ринкова вартість перевищила 650 млн. дол. США. Решта компаній розуміють, що залучені конкурентами інвестиції дають їм перевагу на ринку, а тому також розглядають можливості IPO, зокрема, в найближчі два-три роки на подібний крок можуть піти SoftServe і Ciklum. Відзначимо, що чотири з п'яти найбільших аутсорсингових компаній належать іноземним власникам, єдина компанія з цього списку, якою володіють українські інвестори – це SoftServe.

Людські ресурси. Кадрове питання – є найбільш складним в ІТ-бізнесі, оскільки відсутність достатнього числа кваліфікованих співробітників є основним стримуючим фактором на шляху розвитку компаній. Сплеск попиту на фахівців викликав значне зростання заробітних плат в галузі, розміри яких істотно перевищують середньоукраїнські показники по багатьох інших галузях. Постійний моніторинг зарплат веде DOU.UA, на Рис. 3 наведена статистика, зібрана через сайт компанії.

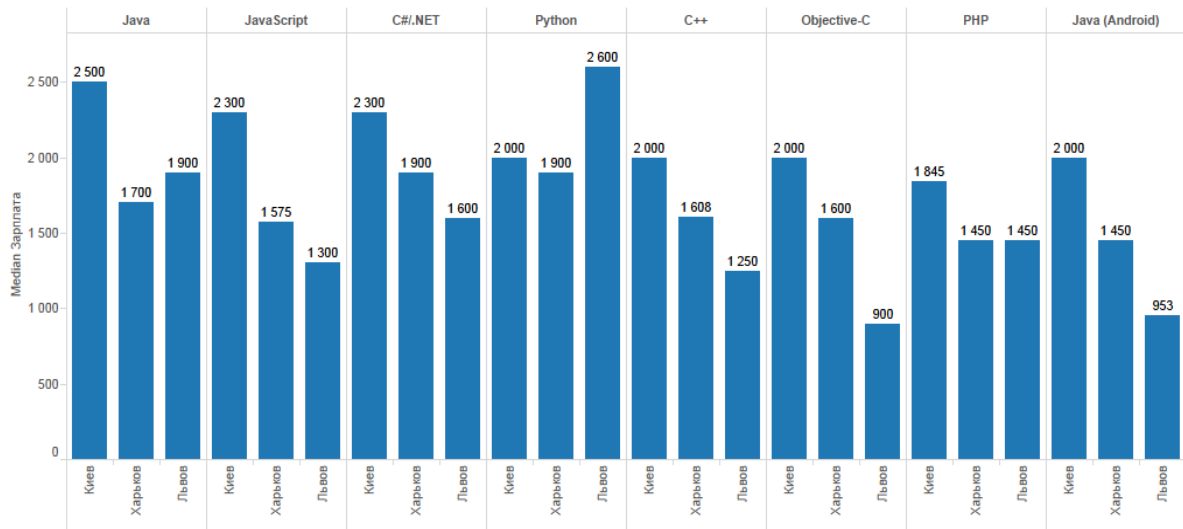

Рис. 3 – Статистика заробітних плат в українських ІТ-компаніях

Незважаючи на високі заробітні плати, залучати нові кадри з кожним роком стає все складніше, багато компаній мають значні списки вакансій, окремі позиції залишаються вакантними тривалий час, а основна причина криється практично повною нездатності української системи освіти задовольняти цей попит.

Зі стін вузів виходять без перебільшення одиниці випускників, здатних без додаткової підготовки приступити до виконання прямих обов'язків, покладених професією розробника, тестувальника або системного адміністратора. До того ж здібні випускники – це, як правило, не ті, хто добре засвоїв вузівську програму навчання, а ті, хто виявляв бажання і знайшов можливості навчатися самостійно.

Незважаючи на те, що в сформованій ситуації прийнято звинувачувати вітчизняну систему вищої освіти, на наш погляд, проблема знаходиться набагато глибше, і одержуваний вузами «матеріал» вже досить зіпсований для того, щоб з нього міг вийти якісний продукт. Але вузи, звичайно, самі значною мірою прикладають руку до того, щоб зіпсувати його остаточно. І основна причина цього, на наш погляд, криється не скільки в недалекоглядності самих вузів, скільки в спочатку порочній і зарегульованій системі вищої освіти України, підконтрольній Міністерству освіти і науки. Отримуючи дозволу на право навчання за певними спеціальностями, вуз зобов'язаний узгодити з міністерством навчальну програму, в якій директивно прописано безліч дисциплін аж до окремих тем, які, насправді, дуже віддалено співвідносяться з потребами реальних компаній. У результаті навіть ті студенти, які успішно освоюють вузівську програму навчання виявляються досить віддаленими від вимог роботодавців, а що вже говорити про тих, кому програма виявляється не під силу?

Компанії знаходять свої способи вирішення кадрової проблеми. Крім гонки заробітних плат і переманювання співробітників один у одного, деякі з них, наприклад EPAM Systems і SoftServe, створили власні навчальні підрозділи, навчання в яких проводиться безкоштовно, а найбільш здатним випускникам надається можливість відразу ж отримати роботу. Проте подібний шлях навряд чи зможе вирішити проблему в масштабах країни, хоча б тому, що навіть піти на подібне навчання вже необхідно з певним багажем знань, які отримати іншим способом, крім навчання у вузі, практично не представляється можливим.

З іншого боку, в Україні є окремі успішні приклади побудови альтернативної системи професійної освіти, серед яких особливо показовою є Комп'ютерна академія «ШАГ», що відзначилася першим місцем в найбільш престижній номінації «Software Design» конкурсу Microsoft Imagine Cup. Навчальний центр академії дистанціювався від

системи Міністерства і показує досить непогані результати, забезпечуючи випускників професійними сертифікатами світових лідерів ІТ-індустрії в особі Microsoft, Cisco, Autodesk та ін. Нажаль, говорити про масовий перехід на подібну систему освіти поки не доводиться хоча б тому, що вища освіта в нашій країні є дотаційним, і навіть навчаючись на комерційних місцях у державних вузах, студенти оплачують лише частину реальної собівартості навчання. З цієї причини створення альтернативної комерційної системи освіти, позбавленої недоліків вузів, ускладнено нерівними умовами конкурентної боротьби з останніми.

Аутсорсинг і держава. Як відомо, в каламутній воді рибку ловити легше – ймовірно, саме це твердження найкраще характеризує взаємовідносини органів державної влади та компаній, що будують аутсорсинговий бізнес. У той час, як у країнах з прозорою фінансовою політикою і низьким рівнем корупції побудова подібного бізнесу супроводжується значними накладними витратами, то в Україні існують різні способи «зеконотити» на податках, ліцензійному ПЗ і соціальне забезпечення співробітників.

У розвинених країнах ці статті витрат роблять істотний вплив на підсумкову вартість ведення бізнесу, а у нас – є своєрідною «конкурентною перевагою», що забезпечує привабливість аутсорсингу як такого. Саме ця особливість вітчизняних умов ведення бізнесу розвиває міф про можливу ситуацію, коли заробітні плати в аутсорсингових компаніях в Україні зрівнюються з рівнем заробітних плат у розвинених країнах, то вести бізнес тут буде не вигідно.

Великі компанії намагаються грати за правилами, але можливості заощадити на накладних витратах не упускають. Наприклад, вельми популярною є практика, коли співробітники компанії оформлені як приватні підприємці на спрощеній системі оподаткування. З одного боку, якщо подібну схему дозволяє існуюче законодавство, то в цьому немає нічого поганого, з іншого – спостерігається явна підміна понять, і ні про яку «узгодженість роботи» тисяч приватних підприємців на одного замовника мови йти не може. Для бюджету подібна схема загрожує недоотриманням значних сум надходжень, а для самих працівників – низьким рівнем соціального захисту з боку держави, яка забезпечується мінімальними відрахуваннями в соціальні фонди. На жаль, мало хто з працівників замислюється про те, що отримуючи за подібною схемою цілком солідні гроші навіть за західними мірками, він забезпечує собі пенсію на рівні мінімально можливої в країні. Але навіть якщо і замислюється, то зробити що-небудь не може, оскільки такі реалії ринку.

Як відомо, якщо уряду потрібно зруйнувати якусь галузь, то йому слід створити міністерство з її розвитку. Схоже, що у відносинах з державою аутсорсинг може піти саме за таким сценарієм. Один з перших подібних кроків «з розвитку» – Закон № 5091-VI від 05.07.2012 р., відповідно до якого ІТ-компаніям надаються певні пільги, зокрема з податку на прибуток. Навіть якщо не брати до уваги заплутану бюрократичну процедуру отримання пільг, то вони самі виявилися зовсім не тими, на які компанії розраховували: зрозуміло, низький податок на прибуток це добре, але спочатку прибуток необхідно отримати, а зробити це в умовах жорсткої конкуренції найпростіше знижуючи витрати, що можна було б зробити за рахунок зниження податкового навантаження на працівників компанії, її основного ресурсу. У підсумку пільговий закон не може простимулювати відмову від застосування схеми з використанням ПП, а спроби держави поліпшити і цей напрямок можуть порушити в цілому привабливі умови для ведення аутсорсингового ІТ-бізнесу в Україні.

Це якісний крок, який сприятиме зростанню прибутковості і технологічності компаній. Подальший розвиток продуктових компаній в Україні буде залежати не стільки від рівня інженерів, скільки від стану бізнес-клімату в країні. Хорошим прикладом того, як можна створити сприятливі умови розвитку нових технологій, є Білорусь. Для

інвесторів в ІТ-сектор, крім привабливих податкових умов, також гарантовані верховенство права і справедлива судова система. Зокрема дозволено застосування норм англійського права. Комбінація низьких податків і прозорої системи захисту прав приваблива для міжнародного капіталу, сприяє притоку інвестицій і нових технологій на білоруський ІТ-ринок.

Зараз ІТ-сектор в Україні розширюється не за рахунок збільшення частки на світовому ринку, а за рахунок зростання послуг, що надаються в світі. Для збільшення частки нашої країни на світовому ринку, щорічні темпи зростання ІТ-послуг повинні перевищувати середньосвітовий рівень, забезпечуючи приріст не менше 30-40% в рік.

Висновки. Таким чином можна стверджувати, що ІТ-аутсорсинг можна назвати в якості одного з найбільш значущих досягнень вітчизняної економіки з часів отримання країною незалежності. З точки зору держави, багатомільярдна орієнтована на експорт галузь, не закуповує імпорتنі сировину і ресурси, і не завдає шкоди екології, повинна бути прикладом ідеально можливої економічної системи, до захисту і розвитку якої слід було б докласти максимум зусиль. В українських же реаліях держава по відношенню до аутсорсингової бізнесу виглядає досить незграбно, будь-яка необережна дія якого загрожуватиме важкими наслідками для галузі.

Вже зараз стає очевидним, що проголошені деякими великими компаніями плани зрости в рази за кількістю співробітників в найближчі кілька років, найімовірніше так і залишаться планами, оскільки в країні з населенням в десятки мільйонів чоловік немає ефективної системи освіти, здатної ці кадри поставляти.

А якщо врахувати, що саме зараз ми вступаємо в період, коли зі стін вузів вийшли випускники, народжені в період, коли за десять років, починаючи з 1991 р. народжуваність в Україні скоротилася майже в два рази, то слід не просто не розраховувати на поліпшення ситуації на ринку праці, а й побоюватися, що вона може стати набагато гірше.

У підсумку, незважаючи на те, що знайти хоч якісь передумови для безхмарного розвитку ІТ-аутсорсингу в Україні так і не вдалося, ми залишимося оптимістами, оскільки вся історія розвитку галузі в нашій країні говорить про її здатність розвиватися, незважаючи на будь-які перешкоди на її шляху.

Список використаних джерел:

1. Бабанін О. С. Статистика розвитку ІТ-ринку в США, Україні й світі / О. С. Бабанін // Статистика України. – 2013. – № 1. – С. 22–27. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/su_2013_1_6.pdf.
2. Кулинич О. О. Напрями розвитку ІКТ-сфери у забезпеченні належного рівня конкурентоспроможності на міжнародному ринку ІТ-послуг / О. О. Кулинич, С. В. Войтко. // Економіка. Управління. Інновації. – 2014. – № 1. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/eui_2014_1_60.pdf.
3. Пиріг С. О. Інформаційні технології та їх використання на підприємствах України / С. О. Пиріг, О. А. Нужна // Економічний форум. – 2014. – № 3. – С. 190–195. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecfor_2014_3_30.pdf.
4. Сандугей В. Вплив інформаційно-комунікаційних технологій на розвиток українського ринку праці / В. Сандугей // Україна: аспекти праці. – 2014. – № 1. – С. 29–34.
5. Седікова І. О. Сучасний стан розвитку телекомунікаційного простору України / І. О. Седікова, Д. В. Седіков // Економіка харчової промисловості. – 2014. – № 4. – С. 74–78. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/echp_2014_4_13.pdf.
6. Чайковська М. П. Стратегії розвитку ІТ-ринку України в умовах фінансової кризи / М. П. Чайковська // Вісник соціально-економічних досліджень / Збірник наук праць. Вип. № 35, 2009. – Одеса: ОДЕУ, 2009. – С. 132–138.
7. Деловой информационно-новостной сайт Дело [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://delo.ua/tech/perspektivnye-ljudi-kak-it-outsorsing-stal-tretej-otraslju-stra-316338/>
8. Державна служба статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua/>
9. Проблемы IT-образования в Украине [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://ru.osvita.ua/vnz/high-school/17048/>
10. Центральное разведывательное управление [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <https://www.cia.gov/index.html>
11. Яремчук Р. Є. Основні переваги та загрози для комплексного розвитку ІТ-сектора України від реалізації Угоди про асоціацію з ЄС / Р. Є. Яремчук, О. Г. Коломієць // Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України. – 2015. – Вип. 5. – С. 68-72.

Рецензент д.е.н., професор Вахович І.М.